

NOORD-BRABANDER.

Donderdag, 6 October.

DICERE VERUM QUID VETAT?
Horatius.

HERINNERING.

Dit Blad verschijnt drie maal per week, en wel des Dingsdags, Donderdags en Zaturdags, voor den prijs van f3,50 cts. per drie maanden. Advertentien, à 15 cents per regel, beneden de 5 regels 75 cts., met 35 cts. zegelregten voor elke plaatsing. Gelden, brieven, bijdragen, of wat het ook zij, dit Blad betreffende, moeten geadresseerd worden aan Gebroeders Langenhuisen te 's Hertogenbosch; als ook worden diegenen, welke nog hun vorig verschuldigde niet voldaan hebben, aangemaand het onverwijld over te maken, ten einde geene vertraging in het afzenden der couranten te ondervinden.

's Bosch,
4 October 1836.

GEB. LANGENHUISEN.

NEDERLANDEN.

's GRAVENHAGE, den 5 October.

Uit plaatsgebrek zien wij ons heden verplicht om het nieuws van den dag, dat trouwens ook niet van bijzonder aanbelang is, kortelijks zamen te trekken.

Naar men verneemt, is de heer J. M. baron van Roelof, controleur van het postkantoor te Middelburg, naar dat van Breda overgeplaatst; de heer J. W. Roeloffs, derde commies te 's Hage, naar dat van 's Bosch; wijders zijn benoemd: tot commies aan het postkantoor te Eindhoven, F. van Leersum; te Tilburg, A. C. W. graaf van Hoogendorp. De derde commies op het kantoor te 's Bosch M. van Pritzelwits van der Horst, is als eerste commies naar dat te Middelburg overgeplaatst.

Den 4 October is te Amsterdam het nieuwe paleis van justitie ingewijd geworden, waarbij de voorzitter der regtbank van eersten aanleg, Mr. M. C. van Ball, eene redevoering heeft gehouden.

— In berigten van Curaçao, welke wij dezer dagen in een onzer dagbladen aantreffen, leest men het navolgende:

«Het valt de uitgewoekenen van Venezuela, die zich hier bevinden, zeer in het oog, de bijzondere geest, dien de Nederlandsche Regering voor den Roomsch-Katholijken eeredienst op dit eiland aan den dag legt. In Venezuela, zeggen zij, heeft het gouvernement, uit staatkundige inzichten, de geestelijkheid laten uitsterven. In de groote steden aldaar, zijn meestal niet meer dan een, soms twee priesters; op de meeste dorpen bijna geene meer; zoo zijn er in vier oostelijke provincien maar vijf priesters en een bisschop overgebleven, welke nog oude afgeleefde menschen zijn. Te Curaçao worden drie priesters uit de koloniale kas betaald, en slechts één Protestantsch predikant, hoewel al de aanzienlijken, die den lande belasting betalen, Protestantsch zijn, en er weinige R. K. zijn, die eenig eigendom bezitten. De R. K. pastoor alhier, zoo gingen zij voort, heeft onlangs eene reis naar de Nederlandsche bovenwindse eilanden gedaan, met oogmerk om de R. K., die zich aldaar mogten bevinden, den troost van den godsdienst toe te deelen, en zoo er negers gevonden worden, die in de R. K. kerk wilden opgenomen worden, dezelve te onderwijzen en te doopen. Meer dan drie maanden is hij met dit oogmerk afwezig geweest, en heeft dagelijks, van gouvernementswege, eene buitengewone toelage van f5.00 ontvangen.

«Terwijl in Venezuela de staatkunde aan de geestelijkheid, allen invloed op het volk zoekt te benemen, beslist thans de Nederlandsche Regering in het vraagstuk, tusschen de priesters alhier en vele leden der R. K. gemeente, of deze geestelijkheid de magt heeft, om, in geval van overlijden zonder het ontvangen der heilige Sakramenten, den overledene de toelating tot het begraven in de gewijde aarde te weigeren; in dit vraagstuk beslist het gouvernement ten gunste der priesters, die thans een magtig werktuig in handen hebben, om de gemeente tot gehoorzaamheid aan de kerk te houden, met bedreiging, om, in geval van subiet overlijden, zonder toediening der sacramenten, op de schandplaats te doen begraven. Deze beslissing is thans te meer voor hen van belang, daar zij thans klagen, dat de zeelieden, die de havens op de vaste kust bezoeken, de gevoelens van misachting voor den godsdienst, naar hier overbrengen.»

— Men schrijft uit Amsterdam, van den 4 October:
Te Brussel en te Antwerpen was gisteren en eergisteren een zonderling gerucht verspreid. En was namelijk van niets minder

sprake dan van het binnenrukken der Hollandsche troepen te Sas van Gent, en van eenen inval, waarmede België op nieuw door Nederland zou worden bedreigd. Wij weten niet wat aanleiding tot dit gerucht kan gegeven hebben, doch dit meenen wij met vertrouwen te kunnen verzekeren, dat op geen onzer grenspunten bewegingen van troepen hebben plaats gehad, die tot eenige daad van vijandelijkheid van onzen kant zouden kunnen doen besluiten. (Handelsblad.)

— In België hebben thans de verkiezingen van leden der provinciale Staten, voor het eerst na de deswege daargestelde wet, plaats.

— Uit Parijs meldt men, dat het koninklijk gezin, reeds den 30 September, uit het kamp van Compiègne, in die hoofdstad is teruggekeerd. Sommigen willen deze overhaaste terugkomst aan de uit Spanje ontvangen tijdingen toeschrijven.

Generaal Sebastiani was met veel overhaasting naar Londen vertrokken, om zijne betrekking van Fransch gezant te Londen weder op te vatten. Men schrijft zulks aan eenige verschillen toe, die tusschen de Fransche en Engelsche regeringen zouden ontstaan zijn.

De komst der Pruissische prinszen te Parijs is tot in het volgende jaar uitgesteld. De Kroonprins heeft zulks den hertog van Orleans, bij een eigenhandigen brief, berigt.

Op dit oogenblik bevinden zich te Marseille zes prelaten, te weten: Mgrs. de bisschoppen van Marseille, van Jcosia, van Bardstowa, Nancy, Angoulême en de heer Balussi, nuntius van den Paus te nieuw Grenada, die zich in Frankrijk moet inschepen om zich naar zijne bestemming te begeven.

— Uit Madrid meldt men, van 23 September, dat de regering aan vele personen, waaronder eenige vreemdelingen, wier gedrag eenigen vrees inboezemde, bevel gegeven heeft, om de stad te verlaten. De regering heeft thans ook stellig geweigerd, om de vereeniging van oproerige clubs, te Madrid, toe te staan. Met angst ziet men de gevolgen dezer weigering te ontmoeten.

De omslag van de gedwongene heffing van twee honderd miljoen geeft, gelijk men te verwachten was, tot veel klagen aanleiding.

— Don Carlos heeft in Navarre eene buitengewone leening van 500,000 piasters uitgeschreven, welke zoo men verzekert, voor een dringend en belangrijk oogmerk gevorderd worden. Men wil dat zij noodig zijn, om de voorbereidselen voor de reis over den Ebro te verhaasten. Men spreekt daarvan als van eene besliste zaak. Dagelijks komen er bij het leger van Koning Karel V deserteurs van het Engelschen legioen aan, die, indien zij zulks verlangen, naar de grenzen van Frankrijk gezonden worden. Generaal Evans schijnt vooreerst werkeloos te zullen blijven. Hij nestelt zich in de zeehaven los Passages en versterkt die plaats. Onder anderen legt hij eene bomvrije kaserne aan, die 1000 bommen bevatten kan. Ook zijn er verschanzingen aangelegd, om de sterkte van de landzijde te kunnen verdedigen.

— Uit Lissabon meldt men van den 23:

Genoegzaam alle plaatsen des rijks zijn tot de staatsregeling van 1820 toegetroeden. Het is in Portugal tamelijk rustig, doch het schijnt dat magtige partijen zich tegen elkander vormen, daar allen, die niet met de hevigen gemeene zaak willen maken en ambten bekleeden, hun ontslag nemen of worden afgezet. De Koningin schijnt, ten gevolge van het gebeurde, zeer ongesteld. Haar gemaal heeft bij eene dagorder zijn ontslag genomen als bevelhebber des legers en zijn leedwezen uitgedrukt dat het charter van Don Pedro door geweld is omvergeworpen; hij verklaart daarin ronduit dat de tegenwoordige staatsregeling ongeschikt is om het welzijn van Portugal te bevorderen. Welken indruk deze stoute taal gemaakt heeft, wordt nog niet gemeld; doch dezelve kan, bij de verhitte gemoederen, niet gunstig zijn geweest. Het beter gedeelte der natie erkent meer en meer, dat hetzelfde voor het geweld des legers bidden, doch de jongste revolutie hoogelijk misprijzen moet.

Den 24 September, zijnde het tweede jaarfeest van den dood van Don Pedro, is er in het klooster van San Vincente de Fora eene plegtige mis voor de rust zijner ziel, te Lissabon gecelebreerd, en zijn de stoffelijke overblijfselen van den Vorst teruggevoerd. De Koningin, haar gemaal, prins Ferdinand, de ministers en een groot getal andere personen van rang, hebben deze treur-plegtigheid bijgewoond. De patriarch van Oporto,

die bevel ontving om de geestelijkheid den eed op de staats-regeling van 1820 te doen afleggen, heeft hetzelfde den aartsbisschop van Lacedemonie (pater Marcos) overhandigd, die geantwoord heeft, dat hij de aanvraag daartoe aan geen der geestelijken tot zijn bisdom behorende, doen zou, omdat hij zelf niet voornemens is dezelve te bezweren. Het thans te Lisbon gevestigd bestuur der regeringloozen heeft zich beijverd de dorps-pastors hunne bezoldigingen af te nemen, zoodat zij alleen door de kerspelen zullen moeten worden onderhouden. Daar de tienden reeds vroeger door Don Pedro afgeschafte zijn, zoo heeft men deze geestelijken aan volslagen gebrek ten prooi gegeven. Te midden van deze onrust en wanorde, heeft zich zekere Remechides, op de bergen van St. Barnabe, met een aanzienlijk aantal aanhangers der Miguelisten vertoond, en heeft hij een 1000tal soldaten, die hem wederstonden, na hun groot verlies te hebben toegebracht, op de vlugt gejaagd. Deze overwinning heeft hem, naar het schijnt, bewogen, om met zijne 200 man zijne voordeelen te vervolgen. Overal waar hij doortrekt roept hij, openlijk en ongehinderd, Don Miguel uit. Van de bestaande verwarring schijnt hij voor dien vorst partij te willen trekken. Het dorp Odeocira heeft hij in bezit genomen. Men heeft van alle zijden troepen tegen hem afgezonden.

— De vereenigingen in Ierland vermenigvuldigen dagelijks, en de personen die door hunnen rang, hunne bezittingen en hunnen invloed op de openbare denkwijze, geacht worden, zitten dezelve voor, en nemen er deel aan zoowel tot het irrigeren der lijsten, als tot het ontvangen der tot het behoud van de onlangs gevestigde algemeene Iersche vereeniging, bijeengezamelde gelden. De eensgezindheid tusschen al de klassen der hervorming in dat land, is tegenwoordig zoo volledig als vóór de acte van hervorming. Alle deze gelukkige verschijnselen heeft men aan de bekende redevoering van lord Lyndhurst te danken, in welke hij verklaard heeft, dat het volk, waarvan hij zelf afstamt, aan Groot-Brittannië vreemd is. Indien lord Lyndhurst nooit iets goeds volbragt heeft, dan heeft hij ten minste ditmaal (het is waar niet vrijwillig) eenen grooten dienst aan de zaak der hervorming bewezen.

— Uit Hongarije wordt eene daad van zeldzamen moed en tegenwoordigheid van geest gemeld. De 11jarige knaap Imau Miyon werd op den 26 Augustus door zijne ouders naar een bosch in den Gallicischen kreits van Tarnopol gezonden, om paddestoelen te zoeken. Terwijl hij hiermede bezig is, grijpt eene groote wolvin hem achter in den hals en vervolgens in den regterarm. Juist wilde het ondiert den knaap verscheuren, toen een zekere Mathias Bocianowski, die op eenigen afstand insgelijks bezig was paddestoelen te vergaderen, het geschreeuw van den jongen vernam, zonder zich te bedenken zich op de wolvin wierp, het beest met den zwaarte zijns lichaams op den grond drukte, de linkerhand, waarmede hij hetzelfde vasthield, aan de beet prijs liet, met de regterhand een mes uit den zak haalde en daarmede de wolvin doodstak; daar zij niet dol was, zullen de beide gewonden wel ras herstellen.

— **LEEUWARDEN, in September.** Het verlangen der R. C. Gemeente dezer stad, om het H. Vormsel, waarvan zij sedert vele jaren was verstoken geweest, te ontvangen, was algemeen: vele anderzins slaauwe Katholijken bevonden zich onder de menigte, die in de dagen der voorbereiding zich tot het H. Sacrament der boetvaardigheid droeg. Dit verlangen werd in de laatste dagen van Augustus op de voldoende wijze vervuld. De stille godsdienstigheid, die de gemeente bezielde, zoude echter niet beletten, dat zich eene groote menigte op Zondag den 28 Augustus des avonds op den weg van Harlingen, huiswaarts verspreide, om het voorwerp van haar verlangen, Zijne Hoogwaardigheid den Bisschop van Curium, te ontvangen, de stad binnen te geleiden en zich als het ware in de straten te verdringen, tot voor de woning van den WelEerw. Heer Pastoor Janson, alwaar Z. Hoogw. zijn intrek nam.

De daarop volgende dagen waren dagen van eene heilige blijdschap voor deze Gemeente. Reeds vroeg in den ochtend vond zich eene militaire eerewacht langs de straat voor het ijzeren hek geschaard, en aan hetzelfde, zoowel als aan de kerkdeuren, politie-bedienenden, om alle stoornis te weren, en behalve de tot de godsdienstoefening behorende leken, geene anderen, dan slechts de vormelingen toe te laten en wel, op Maandag den 19 Augustus, de vormelingen van de Gemeenten van de WelEerw. Heeren Pastors Janson en Tilman, ten getale van ruim 600; terwijl op den tweeden dag, den 30 Augustus, de vormelingen der Gemeenten van de WelEerw. Heeren Pastors Kirch en van de Loo, tot het H. Vormsel werden toegelaten, welker getal bijkans 900 bedroeg. Het verschijnen van den algemeen geëerbiedigden en beminden Prelaat, in zijne bisschoppelijke kleeding aan het altaar, maakte telkens een diepen indruk op de vergaderde menigte; maar toen Zijw. op elken dag in eene voorafgaande aanspraak, vol kracht en zalving, op eene aan Zijw. gewone minzame wijze, het doel zijner aankomst aankondigde, en de harten der vormelingen opwekte, om de genadegaven des heiligen Geestes, op eene heilzame wijze en in overvloedige mate te ontvangen, alstoen zag men eene diepe ontroering op aller gelaat. — Tranen stotten in menigte, stille godsvrucht bezielde een ieder, vooral toen de Afgezant der Godheid, door het H. Sacrament, *de beloften des Vaders*, den beloofden heiligen Geest, met zijne goddelijke

gaven der vergadering werkelijk mededeelde en in de harten bevestigde.

Zoo onuitwischbaar het merkteeken der ontvangene genade in aller harten gegrift blijft, zoo onuitwischbaar blijft ook in allen het aandenken aan den geëerbiedigden en beminden Prelaat, die daarvan de bedienaar was. De Eerw. Heeren Pastors verzelden, in naam der gemeente, Zijw. bij zijn laatste vertrek uit deze stad naar Dokkum, op Zaterdag den 5 September, zoo verre, als hun de invallende nacht toeliet, maar hare met eerbiedige liefde en dankbaarheid vervulde harten volgen Zijw. voortdurend in zegenwenschen en prijzen de goddelijke Voorzienigheid, die in hare barmhartigheid tot overbrenging harer Hemelsche gaven haar eenen Afgezant gezonden heeft, die wegens zijne dengden, aller liefde en eerbied zich verworven heeft: — en haar eenen Koning heeft geschonken, die zoo vaderlijk de belangen zijner Katholijke onderdanen behartigt en die tevens zoo krachtadig bevordert.

STATISTIEK.

De bevolking van Rome beliep met Paschen 1856 het aanzienlijk getal van 155,678 zielen. Onder dit getal bevinden zich 1505 bisschoppen en priesters, 2925 religieuze mannen, 1476 religieuze vrouwen, 541 seminaristen of kollegianten, 201 ketters of ongelooften, daaronder de Joden niet begrepen. In het jaar zijn er 4573 gedoopt, 1119 getrouwd en 5275 overleden. De bevolking is, sedert het jaar te voren, met 1221 zielen en sedert tien jaren met 13,005 zielen vermeerderd.

HOF EN LEGER VAN DON CARLOS.

(Tweede Artikel.)

Het volgende is een verder uittreksel uit het werk van den heer Honan, over het hoofdkwartier en het leger van Don Carlos.

•Op den bepaalden tijd begaf ik mij wederom naar den minister van buitenlandsche zaken, Santa-Cruz. Nadat deze bij Don Carlos was gegaan en met hem gesproken had, kwam hij mij zeggen, dat hij bereid was mij te ontvangen. In de voorkamer vond ik onderscheidene personen, deels arme lieden, die hunne verzoekschriften overhandigen wilden, deels vooruamere, die een gehoor afwachten, ook eenige dames; het is namelijk aan het Spaansche hof het gebruik, dat een ieder zich tot den Vorst wenden mag. Als vreemdeling had ik echter den voorrang, en werd door den markies van Villa Vincencio, den dienstdoenden kamerheer, met de gebruikelijke formaliteiten, ontvangen en bij Don Carlos binnen geleid. — De Prins stond in de nabijheid van eene met papieren bedekte tafel, en hun, die zijne zachtzinnigheid en de beminnelijkheid van zijn geheel wezen kennen, behoef ik niet te zeggen, dat ik zeer goed ontvangen werd. Hij hoopte, zeide hij, dat mijne vrienden en ik op onze reis eene goede behandeling hadden ondervonden, daar het zijn wensch was dat den Engelschen de meest mogelijke diensten en gemakkelijheid zouden verschafte worden, vermits hij ons als vrienden beschouwde, bij wie hij, in het oogenblik van nood, bescherming gevonden had; tevens deed hij mij de belofte, dat ons elke gelegenheid zou gegeven worden om ons te onderrigten, daar het zijn eenige wensch was dat de waarheid, en de geheele waarheid, aan den dag kwam. Zijne aanspraken, zeide hij, waren regtmatig en werden door de stem des volks ondersteund, en daar al zijne ondernemingen, sedert zijne aankomst in de provincien, met goed gevolg bekroond waren, zoo had hij niets te verbergen, en onze nasporingen zouden hem niets dan tot voordeel strekken. Slechts daardoor, dat achtbare en onbevooroordeelde mannen zijn leger bezochten, konden de te zijnen nadeele verspreide geruchten wederlegd worden. — Don Carlos deed mij de eer zich te herinneren, dat hij mij te Madrid gezien had, en voegde daar lagchend bij, dat hij spoedig wederom hoopte dit genoegen te hebben. Ik trok mij terug, zoodra hij ophield te spreken; hij zeide mij op de minzaamste wijs waarwel en herhaalde dat er bevelen zouden gegeven worden, om mij in elk opzigt mijne nasporingen gemakkelijk te maken. Don Carlos droeg een eenvoudig blaauwen jas, en het was zijn wensch dat een ieder hem, zonder verdere formaliteiten, zou voorgesteld worden, daar zijn gezond verstand hem zeide dat het plegtige van het Madridsche hof te Onate en te midden van een kamp niet paste. Hij was eenigzins vermagerd, en de moeilijkheden en zorgen hadden zijne wangen eenigzins gerimpeld; overigens was zijn uiterlijke als vroeger. Ofschoon hij geen schoon man zij, zoo geven toch zijne groote donkere oogen uitdrukking aan zijn gezigt, en de zachtheid zijner stem, even als de vriendelijkheid van zijn gelaat, dwingen een ieder, van welke staatkundige gevoelens ook, hem te beminnen. Het karakter van Don Carlos is in Engeland weinig bekend, en het is te verwonderen dat men aldaar zoo tegen hem ingenomen is, daar hij al de hoedanigheden bezit, die wij hoogachten, en bij hooge personen als passend beschouwen. Hij is regtvaardig, menschenlievend, grootmoedig, en een zoo groot vriend der waarheid, dat er geen voorbeeld bekend is dat hij zijn woord gebreken heeft; ook veroorlooft hij geene dubbelzinnige redenen in zijne tegenwoordigheid. Hij was, onder de leden der koninklijke familie te Madrid, de eenige die zijne schulden betaalde en eene regelmatige huishouding voerde. De wekelijksche rekeningen werden met dezelfde stiptheid betaald, als men

zalks bij engelsche familien gewoon is, en terwijl de overige bewoners van het paleis, van welke de kooplieden te vergeefs de betaling der rekeningen verlangden, zich aan verstroojingen overgaven en zich weinig om den aanwas hunner schulden bekommerden, was zijn huis zoo volkomen geordend, dat hij, toen hij plotseling van Madrid vertrok, om zich naar Lissabon te begeven, geen' enkelen penning onbetaald liet. Don Carlos was volgens zijne geboorte wettige erfgenaam van den troon, en de wet, waarbij de troonsopvolging veranderd werd (wij laten daar in hoe verre die verandering in den behoorlijken vorm geschied zij), werd, eerst twee jaren na zijne geboorte, gemaakt, zoodat hij het slagtoffer geworden is van eene wet die terugwerkende kracht had, en een beginsel tegen hem is aangenomen geworden dat, in geval van erfopvolging, door geen gerechtshof in Engeland als geldig erkend zou worden; en wat de ouregtvaardigheid ten deze nog schreeuwer maakt, is, dat die terugwerkende wet, eerst veertig jaren na hare ontwerping, en eerst toen aan Koning Ferdinand eene dochter werd geboren, is afgekondigd. Dit is een hard geval, te meer omdat het karakter van hem, dien het treft, noch in het openbare noch in het bijzondere leven, daartoe eenige aanleiding gegeven heeft. . . . Het is misschien mogelijk dat Don Carlos eenigermate verkeerd heeft gehandeld, zoo als, onder anderen, met naar Portugal te gaan, en daardoor misschien zijne partij enigzins verzwakt zal hebben; maar door zijne latere en dappere en mannelijke handelwijze, even als hierdoor, dat hij zich aan het hoofd dier dappere Navarrezes stelde, die voor hem en voor hunne eigene vrijheid vochten, heeft hij wederom ten volle aan zijne roeping voldaan, en, sedert zijne aankomst in het gebergte, heeft hij eenen moed, een geduld, eene vasthoudendheid bewezen, welke hem bij de Engelschen, die verhevene eigenschappen op prijs weten te stellen en voor wie heldhaftige daden een vrijbrief zijn, achting moeten doen verwerven. De Spaansche geschiedenis is rijk aan romaneske verhalen, doch hare jaarrollen behelzen niets grooter en meer bewonderenswaardig dan de geschiedenis van Don Carlos; en, wanneer ik de bergpassen volge en in de woeste slukhoeken doordring, alwaar hij een toevlugtsoord gevonden heeft, en ik mij hem dan voorstelle hoe hij een' tijd lang zijne vervolgers nauwelijks ontapte en van berg tot berg rondwaalde; wanneer ik dan tevens bedenke, dat wij hem waarschijnlijk nog op den troon zijner voorvaders zullen zien zitten, dan geloof ik mij tot den tijd der dichtelijke fabelen teruggebracht, en kan ik mij niet dan bezwaarlijk overtuigen dat dit alles tot onzen tijd der eenvoudige wezenlijkheid behoort. Erfgenaam eens troons naar de waarachtige erfopvolging, rijk aan deugden, zonder vlek in zijn openlijk en bijzonder leven, een achtenswaardig en zedelijk mensch, mild in zijne denkbeelden, voortreffelijk echtgenoot, goed vader, menschlievend en weldadig — is hij desniettegenstaande als vlugteling uit zijne haardstede verbannen, vervolgd door hen, die van zijne goedheid geleefd hebben, en staat hij bloot als een offer der boosheid van zijne vijanden te vallen. Zijne regten willen wij hier niet bepleiten, wij hebben zulks hiervoren gedaan, maar zijne grondbeginselen regt laten wedervaren, en wanneer hij zegeviert, zoo moge Engeland gelooven, dat het geluk niet den onwaardige bevestigd heeft; moet hij daarentegen onderdoen, zoo zullen wij hem ten minste ons leedgevoel en onze achting niet ontzeggen.

De Infant Don Sebastian ontvangt gaarne een ieder, die wenscht hem voorgesteld te worden; opdat men achter niet gelooven zou, dat ik wegens staats aangelegenheden was gekomen, zoo heb ik deze eer niet gevraagd. Ik had intusschen het genoegen Z. K. H. verscheidene malen op de wandeling te zien, en was zeer verheugd over de goedheid en liefelijkheid, waarmee hij degenen behandelde, die hem aanspraken. Hij is een schoon jong mensch, wien de *barret* des lands, welke hij, om het volk te gevallen, aangenomen heeft, zeer goed staat.

Ook legde ik een bezoek af bij den graaf de Villomur; aan wien ik aanbevelings-brieven had, en door wien ik met die vrijmoedigheid ontvangen werd, die den soldaat en edelman uit de oude fransche school kenmerkt. Reeds sedert lang had hij zijn lot aan dat van Don Carlos verbonden, en hij behield zijn' post meer wegens zijne bekende regtzinnigheid en zijne verkleefdheid aan Don Carlos, dan wegens zijne bijzondere geschiktheid in staatszaken. Zijn post is intusschen ook niet van bijzonder belang, daar alles in het bureau van den minister Santa-Cruz beslist wordt, die onmiddellijk met Don Carlos handelt en in een huis met hem woont. De gfaaf is met eene Spaansche vrouw gehuwd, die, als een nieuw hewijs der veiligheid van het hoofdkwartier, zich bestendig bij haren gemaal bevindt, alwaar zij, met de gemalin van den generaal Aranda en eenige andere dames, wier namen mij ontvallen zijn, een klein hof vormt, bij hetwelk men zich van de vermoijenissen des dags uitrusten kan. — In den loop des dags, werd ik door onderscheidene personen aangesproken, die mij in Madrid gezien hadden. Men verhaalde mij, dat dagelijks burgerlijke en militaire ambtenaren uit de hoofdstad aankwamen, om aan Don Carlos hunne onderwerping te betuigen, en dat zich daaronder personen bevonden, die passen naar Frankrijk genomen hadden, en die van Don Carlos hunne opwachting maakten, om hem te zeggen, dat zij de partij, welke zij tot nog toe gevolgd hadden, verlieten, doch hem tevens de be-

loste gaven, hen, wanneer hij te Madrid zijn zou, te zullen ontvangen. Ik heb dikwijls aan den trouw der hevige schreeuwens van de Puerta del Sol getwijfeld. Ik kon echter niet denken dat het verraad zoo ver gaan kon; en ik wil het dan ook nog niet gelooven, tot dat de daad mij overtuigd heeft. — De hooge school is het eenige opmerkenswaardige openbare gebouw te Ouate; thans is zij echter zonder leeraars of leerlingen, en hare zalen dienen thans tot werkplaatsen. Eenige ledig loopende scholieren bezochten somwijlen de schouwplaats van hunnen vroegeren room, doch diegene, welke ik zag, waren slecht en armoedig gekleed; zij droegen oude zwarte rokken en afgedragen hoeden. De mantel heeft in de provincie voor het zwaard moeten plaats maken, en vele der leerlingen waren in de lijfwacht van Don Carlos, verheugd de lessen met het parool verwisseld te hebben. — Gedurende ons kortstondig verblijf te Ouate werd aldaar, ten gevolge der beweging eener kolonne der in Vittoria staande Christinos, alarm geslagen, en ik had gelegenheid te zien, met welke bereidwilligheid het halve bataillon, dat de bezetting van Ouate vormt, de oproeping van den trommel beantwoordde. De beide kompagnien op de vleugels bestonden uit oude soldaten, die grijze rokken en røde pantalons droegen; de overige waren jonge lieden, wier montering nog niet kompleet was, doch die zich bij de kleine revue zeer goed hielden. Onze militaire vriend prees zeer hunne geschiktheid en de vlugheid, waarmee zij de eenvoudige manoeuvres uitvoerden, waarin zij onderwezen werden; en die getuigen was van de bereidwilligheid, waarmee zij aan de oproeping voldeden, en van hunne geestdrift bij het uitzigt van een' strijd, die kan er onmogelijk aan twijfelen, dat zij de zaak, waarvoor zij vechten, opregtelijk toegedaan zijn. Het grootste gedeelte hunner kleedingstukken was op de Christinos buit gemaakt, en zij, die nog geene warme winterkleeding hadden, wachtten met ongeduld een gevecht, als het kortste middel om hunne garderobe te voorzien. Intusschen waren ditmaal de troepen te vergeefs bijeengeroepen, daar de troepen der Koningin zich uit Vittoria niet eens tot aan de helling van het gebergte waagden; de oude dame, die ons diner bezorgde, was echter zeer verschrikt, daar zijde weder afgedankte soldaten naar hunne kwartieren zag terug loopen, terwijl zij zich verbeeldde, dat zij door de Christinos vervolgd werden. Zij had haar zilver en linoengoed zamengepakt, en hare beide zonen geprest om het naar het gebergte te brengen; ook hare dochter, die een' zuigeling op de armen droeg, en zij zelve, gingen tot dat einde op weg. Ofschoon zij zich eindelijk overtuigde, dat haar vrees ongegrond was, zoo bleef zij echter den geheelen dag in groote onrust. — Onlangs den burgeroorlog, is de gemeenschap door den posttusschen Frankrijk en het hoofdkwartier regelmatig, en over Bayonne en Londen, wordt eene geregelde briefwisseling met alle deelen van Spanje, even als met geheel Europa, onderhouden; ook komen de Fransche dagbladen regelmatig aan. De post-verbinding vindt natuurlijk in het geheim plaats; dezelve is echter zoo goed georganiseerd, dat brieven zelden verloren gaan of opgehouden worden. De bijzondere briefwisseling van Don Carlos, even als alle brieven die groote voorzigtigheid vorderen, worden met couriers naar Tolosa, en van daar naar Jara gezonden. Aldaar worden dezelve aan voetboden overgegeven, die ze over het gebergte naar Vera en Zugarramundi dragen, van waar zij dan op marktdagen naar Bayonne gebracht en aan de agenten van Don Carlos aldaar overgegeven worden. Dit geschiedt met zulken spoed, dat een, in den nacht van Donderdag afgezonden brief, in den morgen van Zaterdag te Bayonne aankomt. De boer, die de briefwisseling overbrengt, neemt ook wederom het antwoord mede, dat alsdan op dezelfde wijze in het hoofdkwartier komt. De gewone brieven en dagbladen gaan van Tolosa over Vera naar Frankrijk, en in de eerste plaats is een zekere algemeene-postmeester aangesteld, om het opzigt over den geheelen weg te hebben, en, wanneer het noodig is, buitengewone couriers af te zenden. In het hoofdkwartier zijn zes wel bereden postboden, doch op gedeelten van den weg, waar de paarden niet voort kunnen, zijn, op een afstand van acht Engelsche mijlen, boden aangesteld, die met de snelheid van een hert over de bergen loopen, en de briefwisseling voor het leger bezorgen. (Wordt vervolgd.)

KLOOSTERS IN ZWITSERLAND.

Onlangs heeft, in de bondsvergadering van Zwitserland, eene lange beraadslaging, over de genomene maatregelen in eenige kantons tegen de kloosters, plaats gehad. Den 1 September las men in den landdag eene officiële nota van Mgr. den Aartsbischop van Carthago, nuntius in Zwitserland, voor. De prelaat verzette zich tegen de door de kantons Aargau en Thurgau ten opzichte der kloosters van hun grondgebied genomene maatregelen. Hij bewees dat die maatregelen strijdig waren met het 12 artikel van het bondsverdrag en de regten der kloosters, en verzocht, in naam des Heiligen Vaders, de bescherming voor die gestichten, welke hun beloofd was. Men las verzoekschriften over dat onderwerp, waarna de beraadslagingen begonnen.

De eerste die het woord nam was de heer Bruggisser, afgevaardigde van Aargau, dezelfde die in het afgelopen jaar in de zaak van den eed en de pastoors zooveel ijver aan den dag gelegd had. Niet minder hevig is hij in de beraadslaging over de kloosters geweest. Hij ging zoo ver van te beweren dat

het tot hun voordeel was dat men de kloosters onder voogdij- schap gesteld had; dat zij hunne goederen niet wisten te be- heeren; dat het goed was hun de middelen te benemen om op het volk te werken; dat bovendien het verbod om novicen aan te nemen, slechts tijdelijk was, en ophouden zou wanneer de orde in de finantien zou zijn hersteld; deze ellendige re- deneringen gingen met spotterijen gepaard.

De afgevaardigde van Uri beantwoordde deze redevoering en zeide, dat de bondsvergadering niet kon onthouden zich te verzetten tegen de schending van artikel 12 van het verdrag; dat de nota van den Nuntius in overweging moest worden ge- nomen. Al de Katholijken erkenden den H. Vader voor hoofd der Kerk; zijn Nuntius kan niet als vreemdeling, in een Ka- tholijk land, beschouwd worden. Men heeft over de slechte administratie der kloosters gesproken, doch niet een enkel bewijs aangehaald. Is het op ijdele vermoedens, vroeg hij, dat men eenen sterken maatregel moest nemen? Derhalve hebben de Katholijken van Aargau zich met regt verontrust en hunne verzoekschriften zijn wettig. Al de Katholijken van Zwitserland deelen in hunne vrees. Het is onmogelijk niet te kunnen zien waar men naar toe wil, en de keus van den heer Bruggisser, als afgevaardigde, na zijne hevige redevoering tegen de kloos- ters, in den grooten raad van Aargau, uitgesproken, toont genoeg den geest van dit kanton aan.

De afgevaardigde van Unterwald spreekt in denzelfden geest, beklagt zich over de schending van het verdrag en het dood- vonnis tegen de kloosters uitgesproken. Hij verdedigt deze laatste en bewijst dat deze algemeene maatregel onbillijk en hatelijk is.

De afgevaardigde van Friburg heeft van zijnen grooten raad geene genoegzame instructien ontvangen; echter vermeent hij te moeten zeggen, dat het kanton Aargau te voorbarig geweest is en geene genoegzame beweeggronden voor deszelfs gestreng- heden gegeven heeft, wat meer is, de afgevaardigde is van gevoelen, dat de pauselijke Nuntius niet als vreemdeling kan beschouwd worden.

De afgevaardigde van Solothurn spreekt ten voordeele van het decreet; hij is geen voorstander der kloosters en verwijt de- zelve dat zij hunne grieven den bond hebben opengelegd, even als of zulks de meest natuurlijke weg niet was. Hij zeide dat de kloosters zich op de hoogte der verlichting moesten plaatsen. Dit gevoelen van de zijde eens afgevaardigden van een geheel Katholijk kanton is als eene tegenstrijdigheid voorgekomen.

De afgevaardigde van Bazeland dacht dat de bondsvergade- ring onbevoegd was, over eene zaak, die alleen tot de sou- vereiniteit van het kanton behoort, te beslissen.

De afgevaardigde van Bazelstad beschouwt de kloosters als eenen steun voor de Katholieke Kerk. Het dekreet van Aargau is de doodsteek der kloosters. Het is strijdig met het verdrag en de bondsvergadering moet deze schending niet dulden. Dit kanton is, gelijk men weet, protestant.

De afgevaardigde van Schaffhause vindt de klagten der pe- titionnarissen zeer natuurlijk en zou vorderen dat de raad van Aargau de bevolkingen tevreden stelde met formeel de kloos- ters te behouden; dit kanton is ook protestant.

De afgevaardigde van St. Gall houdt zich bij de nota van den Nuntius en wil niet dat men er den grondslag der beraadslaging van make, aangezien het een vreemd minister is. Hij keurt de over de kloosters genomene maatregelen goed en zegt dat men hetzelfde in Portugal en Duitschland gedaan heeft.

De afgevaardigde van Grauwbunderland verschoont de in Aar- gau genomene tijdelijke maatregelen, doch verlangt dat de op- schorting voor het toelaten der novicen van korten duur moge zijn. Indien het kanton Aargau in deze zaak niet rondborstig te werk ging en de kloosters wilde vernietigen, zouden de Grauwbunders gaarne de partij opnemen.

De afgevaardigde van het kanton Waad spreekt als een warm Protestant en wil dat men den Nuntius een fier antwoord geve. Hij keurt alles zeer goed wat in Aargau omgaat.

De afgevaardigde van Neuchâtel somt al de gebreken van het decreet op; deze algemeene maatregel, zegt hij, is wil- lekeurig, want de kloosters zijn zoo plotseling geene slechte administrateurs geworden; het is een doodsteek voor de kloos- ters; wat meer is, dit zal groote kosten veroorzaken, vormts men aan de nieuwe administrateurs groote traktementen, ten koste der kloosters, toekent, en dit alles is door staatkundige vooroordeelen ingeblazen.

De afgevaardigden van Aargau beproeven te antwoorden; zij voeren, onder anderen aan, dat zij geene officiële kennis over de verzoekschriften der kloosters hebben en deze in eenen ongewonen vorm den bond zijn toegezonden. Friburg is over dit voorwenden verwonderd, want het is zeker dat de verzoek- schriften aan den grooten raad van Aargau gerigt waren, den- zelve te kennen gevende, dat, indien daarop geen regt ge- daan werd, men de bescherming der bondsvergadering zou inroepen. Men gaat tot de stemming over; de leden zijn verdeeld; dezen vragen de orde van den dag, geneu het her- roepen van het dekreet, anderen de opschorting van den maatregel voor de novicen; daar men tot geene meerderheid kon komen, behouden drie kantons, Schwijtz, Uri en Unter- wald, zich voor, het bijeenroepen van eene buitengewone bonds- vergadering te beleggen, om de vrees der Katholijken te be- daren en over het lot der kloosters te beslissen.

Daarna begon de strijd over de nota van den nuntius. Zurich Lucern en St. Gall zijn het eens; de afgevaardigde van de laatste kanton is de heer Amrhyn, groot voorstander van al tegen de Kerk vijandige maatregelen. De afgevaardigde van Unterwald antwoordt hem. Zuring en Schwijtz zijn het met hem eens, deze drie kantons maken gemeene zaak tegen de anti- katholieke partij. Schaffhause is verwonderd, dat Katholijken zoo veel moeite hebben om zich aan de raadgevingen over te geven van hem, die zij als het Hoofd der Kerk eerbiedigen. Over dit onderwerp is men tot geen bepaald besluit kunnen komen.

Eindelijk is men tot de verzoekschriften genaderd. De af- gevaardigde van Aargau ziet daarin eene gevaarlijke strekking tot eene gisting tot opstand. Hij hoopt dat de kantons de regering loosheid niet zullen aanmoedigen. Solothurn ondersteunt hem. De orde van den dag over de petitiën wordt voorgesteld, doch men kan zich over dit punt even zoo min als over de twee andere verstaan. Een schoon argument waarlijk voor eene beraadslagen- vergadering! doch de anti-katholieke partij heeft met de de- de overhand behouden, aangezien de zaken in Aargau op de zelfden voet zullen blijven, waarop zij door de nieuwe decreet geplaatst zijn.

Vermits Zug en Valaisland zich met Schwijtz en nog twee andere kantons voor het bijeenroepen van eene buitengewone bondsvergadering vereenigd hebben, om de zaak der kloosters te onderzoeken, is het waarschijnlijk dat deze bijeenroeping plaats zal hebben, dewijl het bondgenootschappelijk verdrag inhoudt, dat het verzoek van vijf kantons voldoende is om de bondsvergadering te beleggen.

BEKENDMAKINGEN.

* * J. B. S W I N K E L S, Logementhouder op Markt te Helmond, beveelt zich in de gunst van Heer Reizigers. Heeft ook RIJTUIGEN TE HUUR.

160de KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ.

DERDE KLASSE.

Eerste Lijst. No. 21967, een prijs van f1000; No. 16015 tot f1500; No. 12499, 9698 ieder f1000.

Tweede Lijst. No. 23325 f1000.

Derde Lijst. No. 19802, 6971, 17869, 7150 ieder f1000.

Vierde Lijst. No. 12652, f10,000; No. 8055 van f1500; 10,403, 14174 ieder f1000.

Vijfde Lijst. No. 3952, f25,000; No. 1857 f2500.

Zesde Lijst. No. 11997 f1000; No. 22585 premie van f2000.

MARKTBERICHTEN.

Graanprijzen te Amsterdam, den 5 October 1836.

Tarwe goed prijshoudend met redelijken handel; 152 p. wit Pools. f280; 152 p. witb. dito f265; 126 p. Vriess. aan de Zaan f185; 127 p. witb. Pools. f250; 129 p. Rost. f217; 129 p. Zeeuws f206, meest alle bij partij; 125 p. o. Vriess. f185. Rogge goed prijshoudend; 119, 120 p. Pruiss. f148, 850; 118 p. dito f148 aan de Zaan; 123 p. Rijn f160; 121 p. o. Overijs. f150 bij partij; 121 p. n. Drents. f150; 119 p. o. Pruiss. groote partij f155. — Garst prijshoudend; Zeeuws. Winter f150. Haver wat aangenamer met goeden handel; 90, 91 p. dik f100, 102; 78 p. Voer f80; 86 p. o. fijne f90; 74 p. o. Voer f74; 77 p. Voer f81 aan de Zaan. — Boekweit tot genoteef- prijzen afgaande; 117 p. n. Amersf. f156; 121 p. j. dito f160; 111 p. o. Oostvr. f122; 118 p. puik n. Rozend. f169; Walv. Gron. f64, 7; Zeeuws. dito f64; o. Zeeuws. p. b. f150.

Prijzen der Olie te Amsterdam, 3 October 1836.

Koolzaad $\frac{1}{2}$ L. honger, Zeeuwsch 70, 72 $\frac{1}{2}$ L.; op 9 vat in Oost 75 $\frac{1}{2}$ L. — Lijnzaad zonder handel. — Raapolie die in den beginne (zijnde de afrekeningsdag) slaauw was, bleef later iets wij- liger; per 6 $\frac{1}{2}$ w f40 $\frac{1}{2}$; vliegend f45 $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{2}$; Oct. f45 $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{2}$; Nov. f46; Dec. f46 $\frac{1}{2}$; Mei f44, $\frac{1}{2}$. — Lijnolie 6 $\frac{1}{2}$ w f41; vliegend f41.

BEURSPRIJZEN.

Weenen, den 25 Sept.: 5 pCt. Metall. 101; 4 pCt. 98 $\frac{1}{2}$; 3 pCt. 71 $\frac{1}{2}$ en Bankactien 130 $\frac{1}{2}$.

Antwerpen, den 3 October: Werk. schuld 105; Sp. Ardoins 2de Den 4: Ardoins 23 $\frac{1}{2}$.

Amsterdam, den 4 October.

Ned. Werk. sch. 2 $\frac{1}{2}$ pCt. 55 $\frac{1}{2}$; 5 pCt. 100 $\frac{1}{2}$; Uitgest. Sch. 1 $\frac{1}{2}$ Kansbill. 22 $\frac{1}{2}$; Amort. Synd. $\frac{1}{4}$ pCt. 95 $\frac{1}{2}$; $\frac{3}{4}$ pCt. 77 $\frac{1}{2}$; Handels 4 $\frac{1}{2}$ pCt. 179; Nieuwe dito 102 $\frac{1}{2}$.

Frankr. Ins. op het Grootb. 79 $\frac{1}{2}$.

Spanje 5 pCt. Nieuwe leening 25 $\frac{1}{2}$; Passive 8.

Brazilië 5 pCt. 8 $\frac{1}{2}$.

(Na de Beurs.) In Hollandsche fondsen bespeurt men nog voort- rend veel kooplust, en de goede afloop der rescontre, ook op vreemde beurzen, blijft daarop gunstig werken. Alle soorten waren dan daardoor heden meer gewild; de omzet was echter alleen levendig Integralen, waarin zich onderscheidene koopers opdeden.

Op alle vreemde fondsen heeft die meer gunstige stand onzer binnen- landsche effecten insgelijks voordeelig gewerkt, en bij weinig handel blijven dezelve algemeen tot hoogere prijzen dan gisteren te plaatse. Ook de Spaansche waarin bij gebrek aan alle nieuws, de omzet beduidend was, zijn na eene neiging tot prijsvermindering, ten slotte nog iets boven derzelve laatstvorig standpunt gebleven.